

Araştırma Makalesi • Research Article

Thomas Wolfe'un Otobiyografik Anlatılarında Psikanaliz Uygulamaları: Ödip Kompleksi Açısından Bir İnceleme *

Psychoanalysis Practices in Autobiographic Narratives of Thomas Wolfe: An Investigation in Terms of the Oedipus Complex

Mahmut Akar^{a,**}

^a Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, 49250, Muş/Türkiye.
ORCID: 0000-0002-2550-3793

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 01 Temmuz 2020

Düzeltilme tarihi: 01 Ocak 2021

Kabul tarihi: 07 Ocak 2021

Anahtar Kelimeler:

Thomas Wolfe
Ödip Kompleksi
Sigmund Freud
Psikanaliz
Otobiyografik Anlatılar

ARTICLE INFO

Article history:

Received 01 July 2020

Received in revised form 01 January 2021

Accepted August 07 January 2021

Keywords:

Thomas Wolfe
Oedipus Complex
Sigmund Freud,
Psychoanalysis,
Autobiographic Narratives

ÖZ

Sanayi devrimi ile birlikte sosyal hayattan ve kalabalık aile ortamından yavaş yavaş uzaklaşan birey, yalnız yaşamın getirdiği çok çetin ruhsal problemlerle, nevrozlarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Yalnızlaşan birey adeta kalabalıklar içinde yitik biri gibi yaşamaya başlamıştır. Freud'a göre insanlığı ilgilendiren her şeyin ana sebebi ödip kompleksidir. Annelerine aşık olan erkek çocukların, babalarına aşık olan kız çocukların varlığından söz etmeye başlar ve bu durumu istisnasız bütün insanlığın -hatırlamasalar bile- mutlaka yaşadığını ileri sürer. Doğrudan böyle bir kaniya varmanın zorluğunu anlamak elbette mümkündür, fakat sanatçının bilinçaltı olarak değerlendirilen eseri psikanalize tabi tutulduğunda dolaylı anlatımlarla bazı sanatçılarda ödip kompleksine şahit olmak mümkün olabilmektedir. Bu çalışmada Amerikalı modernist yazar Thomas Wolfe'un otobiyografik anlatılarını, ödip kompleksi açısından psikanalize tabi tutup Freudyen bakış açısıyla inceleme amaçlanmaktadır.

ABSTRACT

With the industrial revolution, the individual had to struggle with very difficult mental problems and neuroses caused by living alone. According to Freud the main reason for everything that concerns humanity is the oedipus complex. He begins to talk about the existence of boys who fall in love with their mothers, and girls who fall in love with their fathers, and he argues that all mankind goes through this love affair without exception but when the artist's work is subjected to psychoanalysis, which is considered as the artist's subconscious, it is possible to witness the oedipus complex in some artists. The aim of this study is to analyse the narratives of Thomas Wolfe in terms of the oedipus complex.

1. Giriş

Selçuk Budak'ın (2009), "bir insan gelişimi ve davranışı teorisi ve bu teoriye dayalı bir psikoterapi tekniği" şeklinde tanımladığı psikanaliz kuramını çocuklukta cinsellik ile geliştiren ve bunun üzerinde yoğun mesai sarf eden

Freud'un, kuramını dayandırdığı temel unsur Sophokles'in *Kral Oidipus* adlı eseridir. Bu kuram, Freud için o denli önemlidir ki "*Dinin, ahlakın, toplumun ve sanatın başlangıçlarının Oidipus kompleksinde bulunduğu*" (Freud, 2014:232) söyleyebilmektedir. Başka bir eserinde

*Bu çalışma Mahmut Akar'ın 2019 yılında Prof. Dr. İsmail Öğretir danışmanlığında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda yürüttüğü 'Thomas Wolfe'un Otobiyografik Anlatılarında Nevrotik Kişiliğin Gelişimi ve Sağaltımı: Freudcu Bir Yaklaşım' başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

** Sorumlu yazar/Mahmut Akar
e-posta: m.akar@alparslan.edu.tr

Freud (2013:350), Oidipus kompleksi hakkında şu ilginç bilgileri okuruna sunmaktadır:

Psikanalitik uğraşlar sonucu bir başka gerçek bulgulanmış, insandaki düşünsel etkinliğe ilişkin alabildiğine önemli bir üçüncü parçanın yani din, hukuk, ahlak gibi büyük kurumları ve devletin varlığını kanıtlayan tüm organları yaratan gücün, aslında bireyin Oidipus kompleksi'ni denetim altına almasını ve libidosunu çocuksal bağlardan kopararak toplumsal ilişkiler örgüsü içine yerleştirebilmesini sağlamayı amaçladığını ortaya çıkarmıştır.

Her şeyin varlığının sebebi olarak Oidipus kompleksini gören Freud, bu karmaşanın üstesinden, onları yok edecek kadar tehlikeli olan içsel enerjilerini sanatsal bir üretim meydana getirmek için sarf ederek faydalı bir alana kanalize edebilen insanların topluma ve ülkelerine katkı sunabilen meşhur birer birey olacaklarını vurgulamaktadır. Freud'un bu savından yola çıkarak; dünyada var olan bütün nizam ve intizamın, bireylerin yok edici etkiye sahip libidinal enerjilerini- kendi idlerine hükmetmeyi başararak- öz-menfaatleri için kullanmak yerine toplumun menfaatini önceleyip toplum için yararlı şeyler üreten kişilerce tanzim edildiğini söylemek mümkündür.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, bu çalışmaya konu olan Amerikalı yazar Thomas Wolfe'un otobiyografik anlatılarını psikanaliz bağlamında incelediğimizde, sanatçının yaratımı olan eserlerinin onun bilinçaltının dışı vurumu olduğunu görebilmekteyiz. Thomas Wolfe, anlatılarında aile içi ilişkileri ele alış biçimiyle Freud'un savunduğu ödip kompleksini haklı çıkarmaktadır. Psikanaliz hakkında derinlikli bilgiye sahip olmayan bir sanatçının eserlerinde psikanalizi bu denli kendine ve aile bireylerine başarılı bir biçimde uygulaması gözden kaçmaz. Wolfe'un kendine sevgili olarak seçtiği kadınların her zaman yaşça ondan büyük olması, sanatçının anlatılarının psikanaliz bağlamında ödipal öğeler içerdiğini göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, sanatçının bilinçaltı olarak nitelendirebileceğimiz eserleri yaratırken görünen gerçekliğin ardındaki görünmeyen gerçekliğe, yani sanatçıyı yaratıma götüren itkiye inerek onun nevrotik anlatılarını psikanaliz kuramı çerçevesinde inceleyip anne yerine geçen sevgili seçimine onu zorlayan dürtüleri ödipal açıdan ortaya çıkarmak ve bilinçaltında var olan arzuları gün yüzüne çıkarmaktır.

2. Thomas Wolfe'un Otobiyografik Anlatılarındaki Psikanaliz Uygulamaları

Annesi ile aynı yatakta uyumak bütün çocuklarda erotik duygulara yol açtığı (Freud, 1997a:20) gibi Amerikalı yazar Thomas Wolfe'da da aynı hisleri uyandırdı mı bilinmez ama annesi ile sekiz yaşına kadar aynı yatakta uyuyan, sevgilileri kendisinden her zaman yaşça büyük olan -fantezi kurarken bile partnerinin kendinden yaşça büyük olduğunu hayal eder- (Wolfe, 1947:264) Thomas Wolfe'un eserleri de ödipal öğeler içerir. Stearn, anne-oğul ilişkisi açısından, sanatçının aşırı hassas yapısında yer eden en köklü şeyin onun annesi ile olan ilişkisi olduğunu, belki de Wolfe'un gelişim sürecindeki hiçbir evrenin, onun duygu dünyasında süttten kesilme evresi kadar tehlikeli olmadığını' bunun nedeninin

ise 'bu evrenin, çocuğun annesi ile olan fiziksel bağının kesildiği ve çocuğun annesini yitirdiği bir evre olduğunu dile getirir (1953:196). Donald'ın, "Wolfe'un on üç yaşında iken mastürbasyonla yeni bir tatmin şeklini keşfetmesinin ve annesi Julia ile babasının Woodfin Caddesindeki evine kısa süreliğine geldiklerinde ilk orgazm deneyimini orada yaşamamasının tamamen tesadüfi olmayabileceği" (1987:26) düşüncesi akıllara ödipal karmaşayı getirmektedir. Bunun yanı sıra evin en küçük erkek çocuğu olarak annesi ile uzun süre aynı yatakta uyuması Freud'a göre bir ayrıcalıktır: "En küçük oğullar için ayrıcalıklı bir durum söz konusuydu; bu oğullar anne sevgisinin koruyucu kanatları altında büyüyor, babalarının yaşlanmasından kendilerine çıkar sağlayabiliyor ve babaları öldükten sonra onların yerini alabiliyordu" (Freud, 2015b:137). Freud, ilkel kabilelerde var olduğunu öngörerek ileri sürdüğü bu fikrin günümüzde de ödipal kompleksin etkisiyle devam ettiğini söylemeye çalışmaktadır. "Annesi olacak yaşta, orta yaşlı bir Yahudi kadın ile aşk yaşadığını" (Wolfe, 1956:309) itiraf etmekten çekinmeyen Wolfe'un abisi Ben'in, "Annesi olacak kadar yaşlı" (Wolfe, 1929:291) birisi ile aşk yaşaması ve bu hususta, ailede özellikle annesi ve kız kardeşi tarafından sert bir biçimde eleştirilmesi bu duruma iyi bir örnek teşkil eder. "Özellikle bir erkek erken çocukluğundan başlayarak aklına egemen olmuş olan annesinin resmini temsil edecek birini arar; bunun sonucunda da eğer annesi sağsa kendisinin bu yeni versiyonuna pekâlâ içerleyecek ve onu düşmanca karşılayacaktır" (Freud, 2015b:143). Bundan dolayı Wolfe'un bilinçaltında da anneye yönelik bir cinsel arzusunun var olduğu ileri sürülebilmektedir. Freud'a göre oğlan çocuğu annesi ile yaşayamayacağı şeyleri onun yerine geçebilecek bir başkası ile yaşar. Freud bu konuya şöyle açıklık getirir: "Gerçekten de asla bir şeyden vazgeçemeyiz; yalnızca onu bir diğeri ile değiştiririz. Vazgeçme olarak görünen şey gerçekte bir yerine-geçenin ya da vekilin oluşumudur" (1999:127). Dolayısıyla Wolfe'un sevgili olarak hep kendinden büyük kadınları seçmesinin tesadüfi bir durum olmadığı söylenebilir. Freud'a göre, erkek çocuk belli bir noktada, rakip olarak gördüğü babasını yok etme amacının babası tarafından fark edilmesi halinde iğdiş edileceğini anlar ve sırf erilliğini korumak adına anneye sahip olma ve babadan kurtulma arzusuna son verir (1999:426).

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle aşağıdaki kaniya varmak mümkün olabilmektedir: Wolfe, eserlerinde Freud'un yorumu ele almak durumunda kalır, yapması gereken tek şey ailede zaten var olan anne-oğul, baba-kız ilişkisini biraz abartarak kaleme almaktır. "Üç yaşına kadar annesi tarafından emzirilen" (Wolfe, 1929:52) Eugene [yani Thomas] kendi aile bireyleri arasındaki çarpık ilişkilere değinirken babası ile ablası arasındaki yakınlıktan bahseder. İçi krizine giren babası, sadece ablasının sözünü dinler ve sakinleşir, babası diğer aile bireylerinin özellikle karısının sözüne hiç aldırmaz. Wolfe, annesi ile arası çok iyi olmayan, "Annesi ile arasındaki düşmanlığı gittikçe artan" (Kennedy, 1962:131) ablasının, babası ile olan bu yakınlığını bir tür ensest ilişki şeklinde değerlendirir. Donald, Wolfe'un psikanalize dair bilgisinin yüzeysel olmasına rağmen bunun, ailesini ve az da olsa kendisini anlayabilmesine yettiğini belirtir (1987:149). Freud (1997b:150), 'Kız çocuğunun kaderinde babasına bir bağlılık olduğunu' izah eder ve devamında şöyle söyler: "Burada daha ileri gitmek için bir ipucu buluruz. Gelişmedeki bu adım, basit bir nesne

değişikliği içermekle kalmaz. Anneden uzaklaşmaya düşmanlık eşlik eder; anneye bağlılık nefretle sonuçlanır." Bu bağlamda Wolfe'un ablasının, annesinden nefret etmesi ve babasına bağlı olması bu şekilde izah edilebilir. Böyle bir anlayış Wolfe'un aile bireyleri arasındaki ilişkiden yola çıkarak şöyle bir çıkarım yapmasına sebep olur:

Bu dünyadaki bedbaht aile hep birlikte lanetlenmiştir ve meydana gelişinden itibaren hakkında konuşulamayacak ve yürek dağılayan; anne ve oğulların ensest aşkları, lezbiyen arzular ve baba nefreti; baba ve oğulların korkunç utancı ve birbirlerinden tedirgin bir şekilde kaçırıldıkları bakışlar; bebeklerin doyumsuz cinselliği; kendimize karşı olan vahşi açlığımız; dışkımıza karşı olan tutkumuz; muazzam narsist takıntımız; her erkekte mutlaka olan garip ilk aşk gibi karmaşık ilişkilerin içerisine sokulur (1987:149).

Thomas Wolfe, yukarıdaki söylemiyle adeta ailesi içerisinde var olduğuna inandığı çarpık ilişkileri Freud'un psikanaliz kuramını doğrularcasına dışa vurmaktadır ve bu söylem bize Wolfe'un bilinçaltında; anneye karşı özlem, baba nefreti gibi unsurların var olduğunu gösterebilmektedir.

Bunun yanısıra, Wolfe'un kendisinden yaşça büyük olan kadınlarla ilişki yaşaması, onun ödipal karmaşadan uzak olmadığını bir göstergesidir. Terry Eagleton bu durumu şu sözlerle ifade eder: "*Oidipus krizinden sonra artık bu kıymetli nesneye [anneye] hiçbir zaman sahip olamayız; hâlbuki bütün hayatımızı ona ulaşmak düşüncesiyle geçiririz. Annenin bedeninin yerine ikame nesnelere yetinmek zorunda kalırız*" (Eagleton, 2014:176). Dolayısıyla Wolfe'un hiç dinmeyen, doymak bilmeyen ruhsal ve fiziksel açlığının sebebinin bu kıymetli nesneye olan özlem olduğunu ileri sürmek mümkündür. Öğretmeni Margaret Roberts'a yazdığı bir mektupta, "*on altı yaşımdayken yirmi bir yaşında bir kıza âşık olduğumu biliyor muydunuz?*" (Wolfe, 1956:66) diye soran Wolfe'un kendileri ile arkadaşlık ettiği kadınlar, annesi gibi üzerinde otorite kurmayı başaran ve ondan yaşça büyük olan kadınlardır. Uzun yıllar annesinin etkisi altında yaşayan ve ileride aynı hisleri kendisinden on dokuz yaş büyük olan Yahudi sevgilisi Aline Bernstein ile de yaşayacak olan Wolfe'un, anne ya da anne-yerine geçen sevgiliye bu denli bağımlı olmasını, erken süttten kesilmesinden dolayı oral evreyi sağlıklı bir biçimde atlatamadığı şeklinde yorumlamamız mümkün olabilmektedir. Öte yandan Brown (1953:216), deneyim aktarımı sağlayabilecek, ona yol gösterebilecek kişiler oldukları için Wolfe'un sürekli kendinden yaşça büyük kadınlarla ilişki kurmayı tercih ettiğini ileri sürer. Canlı, ongun fakat otoriter bir ses tonu ile yemek menüsünü kontrol ettikten sonra "*geri kalanınız ne isterse sipariş verebilir ama anneniz yemeğe balık ile başlayacak*" (Wolfe, 1944:692) diyen Wolfe'un kız arkadaşının 'anneniz' demesi ve onlara anneleriymiş gibi davranması ödipal karmaşanın Wolfe'un eserlerinde hayat bulmuş halidir. Wolfe'un aynı arkadaşı, planladıkları geziden vazgeçip eve dönmek isteyen grup arkadaşlarını "*yetenekli bir annenin huysuz çocuklarını*" (Wolfe, 1944:745) azarlar gibi azarlaması ve konuşmasına "*sevgili çocuğum*" (Wolfe, 1944:746) sözü ile başlaması Wolfe'un eserlerinde ödipal karmaşanın var olduğu savımızı destekler mahiyettedir. Wolfe, hocası Bayan

Roberts'a yazdığı bir mektupta bu gerçeği, "*bana annelik yapan bildiğim diğer kadınlar, genç olsun yaşlı olsun, saçım kıvr kıvr iken onu tarar ya da beni doyururlardı*" (Wolfe, 1956:68) şeklinde açığa vurur. Kennedy (1962:126), Wolfe'un annesine karşı ödipal arzu beslediğini şöyle dile getirir: "*Wolfe, kesinlikle Eugene'in annesine karşı olan ödipal ilgisini, anlatımının önemli bir ögesi haline getirir.*" Wolfe'un bütün anlatılarının otobiyografik olduğu gerçeğini göz önünde bulunduracak olur isek, bu durumda onun eserlerinin aslında onu boğan, yok edecek kadar azgın olan bilinçaltındaki arzularının, bir anlamda, dışavurumu olduğunu söyleyebiliriz.

Yukarıda anlatılanlara ek olarak, Wolfe'un Fransa ziyareti sırasında kendisi ile bir otelde tanıştığı, kendini Kontes olarak tanıtan yaşlı bir kadının, ona annesiymiş gibi davranıp onu koruyup kollama isteği yazarın ödipal karmaşayı bilinçli olarak eserlerinde işlediğini ortaya koyan unsurlardan biridir. Kişinin yeni tanıştığı herhangi bir insanın, kendisine yardımcı olmak istemesi gayet doğal bir davranış olarak görülebilir ama burada vurgulanmak istenen husus, Wolfe ile tanışan bütün kadınların kendilerini 'anne' şeklinde betimlemesidir. Kontes, Wolfe'a burada (Fransa'da) insanı kandırarak kimselerin var olduğunu, tanıdığı çoğu Amerikalının onlara rehberlik edecek, yol gösterecek kimse olmadığından yanlış yerlerde kalıp, yanlış insanlarla oturup kalktığı için yoldan çıktığını fakat onun endişelenmesine gerek olmadığını zira kendisinin ona 'annesi gibi' göz kulak olacağını söyler (Wolfe, 1944:815).

Avrupa gezisinden dönerken gemide karşılaştığı ve hayatının büyük bölümünü onunla paylaşacak ve ona yön verecek olan Aline Bernstein ile tanışması ödipal karmaşanın Wolfe'da eriştiği noktayı gözler önüne sermektedir. "*Onunla tanışması kendisinin çıraklık evresinin sonuna denk gelen*" (Kennedy, 1962:107) Aline Bernstein'a, "*benim yaşamım şu ana kadar sadece bir insanın içine girebildiği bir hapisanedir, o kişi sensin*" (Donald, 1987:xxi) diyen Wolfe, onunla tanışmasını ve onun kendisi için ne anlam ifade ettiğini *Of Time and the River* adlı romanında şöyle anlatır: "*Gençliğin tüm bu gayesiz ve eziyet veren gezinmelerinden sonra, o kadın onun kalbinin merkezi, hayatının amacı, onu tekrar kendine getiren ölümsüz teklifin imgesi haline geldi*" (1944:912). Nihayet yıllarca arayıp bulamadığı anne şefkatini kendinden on dokuz yaş büyük olan sevgilisinde bulan Wolfe, o andan itibaren hayatının gidişatının değiştiğini belirtir. 'Yitik' imgesini yazara çokça kullandırtan en temel unsur geçmiş zamana, geçmiş zaman insanının aile içi yakın ilişkilerine duyduğu özlem olduğu göz önünde bulundurulursa sevgilisinde annesini bulduğunu öne sürmek temelsiz bir sav olmayacaktır. Wolfe (1947:423), Webber'in [Yazarın kendi özdeşi olan roman karakteri] ancak bir annenin evladına sunacağı nimetleri ve göstereceği özeni sevgilisinden nasıl talep ettiğini okuruna şu sözlerle aktarır:

Seni bir çırpıda yalayıp yutabilir miyim? Kendi yaşamımı seninkiyle besleyebilir miyim? Sendeki bütün zenginliği ve senin tüm yaşamını kendi içime alabilir miyim? Sen içimdeyken etrafta yürüyebilir miyim? Bir harman gibi seni ciğerlerime çekebilir miyim? Seni emebilir miyim? Seni yiyebilir miyim? Seni, düşmanımı kahretmek, ölüme tebessüm etmek, beni sevmen ve cesaretlendirmen için,

beni hikmet ile güçlendirmen, beni aşkıyla sonsuza kadar sıhhatli, şanlı ve muzaffer kılman için zihnime, kalbime, nabzıma ve kanımın içine alabilir miyim?

'Emme' edimi bir annenin bebeğine karşı olan bir sorumluluğun neticesinde gerçekleşen bir eylemdir. Stearns'e (1953:197) göre, "*çocuk anne karnında iken orası onun için hem bir barınak hem de doyduğu yerdir. Çocuk anne karnından doğum ile ihraç edildiğinde emzirme edimi, uzaklaşmak zorunda kaldığı doyurma işlevinin gerçekleştiği, o büyüklüğü barınağın, anne karnının yerine geçer.*" Sonuç olarak Webber, sevgilisinden kendisini bir çocuk gibi emzirmesini isterken asıl itibarı ile kendisinden, şefkatinden ve ilgisinden mahrum kaldığı annesinin yerine geçmesini ister.

Wolfe'un romanlarında yemek ile ilgili çok iştahlı ve detaylı açıklamaların var olmasında ve kadınlara genellikle aşçı gözü ile bakmasında annesinin onu erken süttten kesmesinin ciddi payı vardır. Stearns (1953:198) bu durumu şöyle izah eder: "*Wolfe'un annesi tarafından umutsuzca reddedilmesi, daha sonra âşık olacağı bütün kadınlara aşçı gözü ile bakmasına sebep oldu. Örneğin son iki romanında Esther Jack, lezzetli yemekleri ile George Webber-Wolfe üzerinde hâkimiyet kurar.*" Donald (1987:137), Wolfe'un *The Web and the Rock* adlı romanın taslak halinde sevgilisinden, onu bir annenin evladını emzirdiği gibi kendisini emzirmesini arzuladığını şu ifadelerle aktarır:

Esther'in göğüslerini tutan George ona 'ben senin çocuğun muyum' diye sordu. Esther, nefes nefese 'evet' dedi. 'Bunlar benim göğüslerim mi' diye sordu George, 'evet' dedi Esther. 'Göğüslerinde benim için süt var mı' diye sordu George. 'Maalesef yok' yanıtını alınca somurtmaya başladı ve 'Eğer beni gerçekten sevseydin onlarda süt olurdu' diye söylendi.

George'un [Wolfe'un] sevgiliyle arasında geçen bu diyalog bize yazar karakterinin oral evrede annesi ile yaşadığı bazı sıkıntıların olduğunu kanıtlayabilir. Esther ile arasında geçen meme-süt diyalogu, oral evrede annesi ile yaşadığı problemlerden ötürü o evreyi sağlıklı bir biçimde atlatamadığından Wolfe için sıkıntılı bir süreç olarak değerlendirilebilir. Freud, çocuğun ilk cinsel nesnesinin anne memesi olduğunu ve bunun sonraki tüm aşk ilişkilerinin prototipini oluşturduğunu ifade eder (2015b:318). Bu nedenle anne-çocuk ilişkisinde sağlıklı bir şekilde atlatılmayan her evre -Wolfe'da olduğu gibi- bireyin ileriki yaşlarda özlemini duyduğu, tatmin olmadığı, edimi gerçekleştirme arzusunu tetikleyebilmektedir.

Freud'un (1999:401), "*ebedi emziktekiler olarak bilinen-kendilerini anne memesindeki neşeli durumdan koparamayan ve yaşamları boyunca bir başkası tarafından beslenme istemini sürdüren insan tipi*" diye tasvir ettiği insan modeline uyan Webber'e (Wolfe'a), arkasında kendini destekleyecek bir anne-yerine geçen sevgilinin var olduğunu bilmek olağanüstü bir cesaret ve özgüven verir. Bu doğrultuda, Freud'un "*annelerinin tercih ettiği ve ödüllendirdiği insanların yaşamda kendilerine özel bir güven duyduklarını, sarsılmaz bir iyimserliğe sahip olduklarını ve bu bağlamda kahramanca davranıp, başarıyı zorladıklarını biliyorum*" (2016:423) şeklindeki yargısı

Webber'deki bu özgüven patlamasının nedenini bizlere açıklar çünkü roman kahramanı olan Webber her şeye sahip olmak isteyen, Faustvari bir açlığa sahip birisidir. Wolfe (1947:364), George Webber'in Esther ile tanışmasından sonra hayatında mucizevi bir değişiklik meydana geldiğini, sevgilisinin onun için romantik bir ilişkiden çok daha fazlası anlamına geldiğini şu şekilde beyan eder:

Ondaki değişikliği meydana getiren sadece romantik zafer gerçeği değildi, esas değerler göz önünde bulundurulduğunda bu gerçeklik en önemsiziydi. Bundan daha önemli olan şey, hayatında ilk defa kendinden başka birini içten ve samimi bir şekilde önemsemesiydi.

Ona tam bir anne şefkati ile yaklaşmış, her türlü ihtiyaç halinde yanı başında olan Aline, Wolfe için hem bir anne hem de bir sevgilidir, daha doğrusu psikanalitik olarak ifade edecek olursak, anne-yerine geçen biri, anne vekili de denebilir. Kennedy (1962:223), Aline Bernstein'in Wolfe için ne anlam ifade ettiğini şu şekilde izah eder: "*Esther; onun çocuğu, kadını, annesi ve şen şakrak güllüşiyle, çiçek gibi yüzüyle 'umudun habercisi ve iyi haber tellalı' oldu. Bilgi hazinesi genişledikçe, Esther, Eugene Gant- George Webber'in iyilik perisi olmaya başladı.*" Wolfe'un da belirttiği gibi, daha önce tatmadığı kendinden emin olma ve içsel emniyet hissine erişen Webber, kendinden başka birisi ona güvendiği, inandığı için ve kendi ile barışık biri haline geldiğinden dünyaya karşı verdiği mücadeleyi askıya alır (1947:364). Bu da bize Freud'un ileri sürdüğü, 'anne desteğini alan çocuk olumlu yönde gelişir' savını kanıtlayan bir durumdur.

Wolfe'un eserlerini babaya duyulan nefret/ kastrasyon korkusu bağlamında inceleyecek olursak, yazarın eserlerinde satır aralarında gizlenmiş bu tür psikanalitik, ödipal unsurların var olduğu da görülebilmektedir. George Webber, amcası ile sohbet ederken duyduğu ve öğrendiği şeyler onu şaşkına çevirdiği gibi biz okurları da hayrete düşürmektedir. Amcası, kendi öz babasından adeta düşmanymış gibi söz eder, onun tattığı şeyleri tadamamanın kendisine yaşattığı kıskançlığı şu şekilde dile getirir:

Sevgili oğlum, umarım senin yaşamında, gençlik yıllarım kendisi tarafından zehirlenen babama, kendi öz babama karşı hissettiğim ıstırap, delilik, çaresizlik, ruhun iğrenç bir biçimde yaralanması, ilkel nefret hursu, tikslenme ve uzaklaşma gibi duygular yer almaz. Geri kalanımız açlık çekip, kendisini annem olarak kabul etme şerefine nail olduğum o fakir, ölü, yitik ve adı sanı duyulmamış kadına, onun kadınına ve kadınının saçlarına şiirler yazarken, o şık bir biçimde, kendinden emin, keyfi yerinde, sözlerinin doğruluğundan emin, yaltakçı, memnun gülümsemesi ile hayatta sadece kendisinin gördüğü, yaptığı, tattığı ve düşündüğü şeylerin var olduğuna olan inancıyla öylece oturuyordu (Wolfe, 1947:153).

Metinde yer alan 'ilkel nefret' ifadesi Freud'un *Totem ve Tabu* adlı eserinde de bahsini ettiği babayı öldürmek arzusuna bir göndermedir. Freud'a göre, ilkel kavimlerde annesini babasından kıskanan erkek çocuklar babayı bir

kurban gibi katlettikten sonra onu yüceltirler (2014:80). Webber'in amcası, "kişiliğimizin karanlık, erişilmez kısmı" (Freud, 1997b:103) olan bilinçaltında yer edinen bu öldürme arzusunu, "hayatımın kan, kemik, beden babası o olsa da-kahretsin ki öyle- o şişman boğazını kesebileceğim, iki elimle onu gırtlaklayabileceğim zamanlar oldu" (Wolfe, 1947:154) şeklinde açığa vurmakta bir sakınca görmez. Babasına karşı olan kinini, "ondan çok nefret ediyordum onu kalbimde katlettim, onu her an öldürebilirdim" (Wolfe, 1947:158) sözleri ile Webber'e aktarır ki bu da bize, Wolfe'un anlatılarının, psikanalitik açıdan, baba oğul arasındaki ödipal -gizil- düşmanlığın var olduğunu kanıtlamaktadır.

Webber'in kolejin ilk yılında tanıştığı Jerry isimli bir arkadaşının anlattığı aşk hikâyeleri, hikâyelerdeki olgun kadın-genç erkek münasebetleri ödipal karmaşanın modern çağ insanları tarafından kabul gördüğünün göstergesi olabilmektedir. Hikâyelerden birinde genç kolejli, koleje doğru yürürken yol üstündeki otellerden birinden çıkan ahlaksız bir kadın ona bir gecelik ilişki önerir. Bu teklifi kabul eden genç, kadınla ilişki esnasında karşısında 'annesinin yüzünü' görür (Wolfe, 1947:176). Genç kolejlinin ilişkiye girdiği kadın ona şöyle söyler: "Başını kaldırıp gözlerimin içine bakamıyorsun, bunu yapamayacağını biliyorsun. Anneni düşündüğün her an..." (Wolfe, 1947:178). Sevgili ile annenin silueti birbirine karışmaktadır. Freud (2015b:223), genç bir erkeğin yaşaması olağan bu karmaşık durumu şöyle izah eder:

Normal aşta, annesel nesne seçiminin prototipini şaşmaz bir biçimde açığa vuran yalnızca birkaç özellik devam eder, örneğin genç erkeklerin olgun kadınları yeğlemesi gibi. Öte yandan bizim türümüzde, libido, hatta ergenliğin b.:aşlamasından sonra bile, o kadar uzun süre anneye bağlı kalmıştır ki annesel özellikler daha sonra seçilen nesnelere damgalanmış olarak kalır ve tüm bu nesnelere kolayca ayımsanabilen anne-vekillerine dönüşür.

Wolfe'un anne-vekili diyebileceğimiz Aline, yazarın annesinin yaptığı gibi, onu en küçük evladı gibi benimser, neticede, Wolfe'un üzerinde gittikçe çekilmez hale gelen bir baskı kurmaya başladığından, yazar ondan uzaklaşarak özgürlüğünü elde edebileceği inancıyla Avrupa'ya gider. Bu durumu Wolfe (1958:8) son romanında şu şekilde ifade eder:

Geçen senenin baharında vermiş olduğu acı karar, hakikatte sevdiği kadından kaçmak ve kurtulmak içindi. Esther Jack adındaki bu kadın, kendisinden daha yaşlıydı. Kocası ve yetişkin kızı ile birlikte yaşıyordu. Fakat George'a sevgisini vermişti, bu sevgiyi öylesine derin, öylesine başka olarak vermişti ki, George bu sevginin karşısında kendisini sanki bir kapana kısılmış gibi hissetmişti.

Aşırı sevgi gösterisi ve üzerine titremelerden rahatsız olan sanatçı belki de artık ruhsal sağaltımını eserleri ile gerçekleştirdiğinden anne-yerine geçen sevgilisinden uzaklaşmak ister.

3. Sonuç

Wolfe'un yaşadığı dönemin ana felsefesi olan Amerikan rüyası, yani kısa yoldan zengin olma sevdası, yazarın annesini de etkisi altına alır ve bu nedenle Wolfe anne şefkatinden ve ilgisinden mahrum olarak büyür. Bu sebepten ötürü yazar hayatı boyunca hep annesinin rolünü üstlenecek, kendinden yaşça büyük sevgililer seçer ve onlarla birlikte olur. Bunun sebebinin yazarın küçük yaşta anne şefkatinden mahrum kalması olduğu tabi ki söylenebilir ama yazarın otobiyografik anlatılarını ele aldığımızda, bunun sadece anaç bir şefkat eksikliğinden kaynaklanmadığını -kulağa sapkın bir eğilim olarak gelmesine rağmen- yazarı eserlerini psikanalize tabi tutmak suretiyle incelediğimizde, bilinçaltında anneye karşı gizli bir arzu beslediğini, yukarıda da izah edildiği gibi, görebilmekteyiz. Sanatçının yaratımının onun bilinçaltının dışı vurumu olduğunu kabul edersek bu izahat akla yatkın gelebilmektedir. Sonuç olarak artık hem ruhsal hem de fiziksel olgunluğa erişen Wolfe, ebeveyn ya da anne-yerine geçen sevgili otoritesinden tamamen kurtulmak ister. Bu durum Freud'un (2015b:209), "bir bireyin büyürken ebeveyn otoritesinden kurtulması, gelişim akışının getirdiği, en sancılı olmasına karşın en gerekli sonuçlardan biridir" savıyla örtüşmektedir. Zamanında annesinden göremediği ilgiyi geç de olsa sevgilisinden gören Wolfe, bir vakit sonra ilgiye doyduğundan artık kafeste mahpus kuş gibi özgürlüğünü tekrar edinmeye çabalar. Çocukluk evresinde tamamlanmamış olan bir boşluğu anne-yerine geçen sevgilileri ile dolduran Wolfe, ruhsal olarak o evreyi, geç de olsa, tamamladığından artık sağlıklı bir birey olarak sosyal hayata katılmaya, kendi ayakları üzerinde durmaya kendini hazır hisseder.

Kaynakça

- Brown, E. K. (1953). Realist and Symbolist. Richard Walser (Ed.), *The Enigma of Thomas Wolfe* (206-221). Cambridge: Harvard University Press.
- Budak, S. (2009), *Psikoloji sözlüğü*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Donald, D. H. (1987). *Look Homeward: A life of Thomas Wolfe*. New York: Fawcett Columbine.
- Eagleton, T. (2014). *Edebiyat kuramı*. T. Birkan (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Freud S. (2013). *Yaşamım ve psikanaliz*. Kamuran Şipal (Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Freud, S. (1997a.). *Psikanaliz ve uygulama*. Muammer Sencer (Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Freud, S. (1997b). *Psikanalize Yeni Giriş Dersleri*. Selçuk Budak (Çev.). Ankara: Öteki Yayınevi.
- Freud, S. (1999). *Sanat ve edebiyat*. Emre Kapkın, Ayşen Tekşen Kapkın (Çev.). İstanbul: Payel Yayınevi.
- Freud, S. (2014). *Totem ve tabu*. Cenap Karakaya (Çev.). İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.
- Freud, S. (2015a). *Musa ve tektanrıcılık*. Kamuran Şipal (Çev.). İstanbul: Say Yayınları.

- Freud, S. (2015b). *Cinsellik üzerine*. Emre Kapkın (Çev.). İstanbul: Payel Yayınları.
- Freud, S. (2016). *Rüyaların yorumu*. Dilman Muradoğlu (Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Kennedy, R. S. (1962). *The Window Of Memory*. USA: The University of North Carolina Press.
- Stearns, Monroe M. (1953). Wolfe's Metaphysics. Richard Walser (Ed.), *The Enigma of Thomas Wolfe* (195-205). Cambridge: Harvard University Press.
- Wolfe, T. (1929). *Look Homeward, Angel*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Wolfe, T. (1944). *Of Time and the River*. New York: The Sun Dial Press.
- Wolfe, T. (1947). *The Web and the Rock*. London: Heinemann.
- Wolfe, T. (1956). *The Letters of Thomas Wolfe*. Elizabeth Nowell (Ed.). New York: Charles Scribner's Sons.

Extended Abstract

Thomas Wolfe is an American writer who writes his novels using autobiographical writing method. He tries to mirror to his age by his lively narratives. He reflects the lives of mundane people. So, his novels can be regarded as works of period analysis. Wolfe is criticised for being an anti-semitic and proslavery. He does not deny this because as a Southern writer he grows up with the idea that the black and Jews are bad people. It is inevitable for a child, who is imposed on such cruel ideas, to be proslavery and anti-semitic. At his first narratives we can observe this. But through his later career he improves his superego and becomes the sound of the mute. He uses his pen for these disadvantaged people. He supports that the artist is a person who struggles for the rights of weaks, the rights of unemployed and the rights of poor who seek meal from the garbage. He writes about the reality of America and American nation. He could choose an elite life for himself but he chose the powerful side, he chose writing for the sake of mundane American. Because of this, an ordinary American can find himself in Thomas Wolfe's narratives. Since these feature of his writings he was criticised by critics a lot. Wolfe criticises American upper society since they don't care about their values, culture and also depressed fellows. Because of Great Depression, everyone is in bad mood and conditions. Hence, he wants to write about the psychology of human being, he wants to touch to the depth of their souls. So his narratives can be received as psychological products. As a young writer he is very curious about life and innovation, he wants to create a new style in writing like James Joyce. It will not be a groundless idea to say that Wolfe psychoanalyses himself and his relatives in his novels. In his narratives it is easy to observe his father is into his own daughter, in his alcohol crisis only his daughter can control and calm him. From this aspect we can assert that Wolfe's narratives involve the Electra complex. On the other hand, main characters of Wolfe's narratives [Eugene Gant and George Webber] have love

affairs with women older than themselves, this is a feature of the Oedipus complex, these women are mother substitute lovers. Furthermore, when they are read it will be noticed that Wolfe has used many psychoanalytic structures such as the Oedipus complex, incest love affairs, mother substitute lovers, etc. Wolfe has some problems with his family members. His mother keens on real estate- since she believes in American Dream- and she does not care about his little boy Thomas. Due to this, from his early ages Wolfe starts to live a lonely life and he begins to read every book he can reach. He shares his loneliness with his best friends- the books. Wolfe shelters to libraries to quell his loneliness. At the beginning of his career Wolfe visits Europe many times. He wants to purify himself, to have catharsis by running away from his country- his own mother. He is a lost man anymore. Gertrude Stein calls the writers, such as F. Scott Fitzgerald, Zelda Fitzgerald, John Dos Passos, Ernest Hemingway, E. E. Cummings, Thomas Wolfe, who migrated to Europe since some different causes. In his further life, Wolfe will encounter with some psychological problems due to lack of his mother's care. These problems cause Wolfe to be a Faustian man. He becomes a hungry man toward life and everything related to it. He starts to love adult women who are mother surrogate for him. He wants to feel the compassion of motherhood in these women. He wishes to have his mother's support at his back because he knows that if a man is supported by his mother, it is inevitable for him to be successful in life, as Sigmund Freud says. Human's subconscious is so complex and dark. Ego compels man to do bad and immoral deeds. Freud claims that it is possible to turn these bad instincts by analysing them in good deeds as writing, or creating beneficial things. By writing non-stop Wolfe fights with his ego for not being spoiled by his ego. At the end of his writings he reaches to catharsis, since writing is a kind of mental masturbation, and feels himself relaxed and as a free man. In this study we focus on Wolfe's narratives as a psychoanalytic outcome of writer and we try to reveal unseen reality behind the visible reality.